

**Persuna akkużata quddiem qorti li ma tkunx tista' tiġi llokalizzata tista' tiġi
ġġudikata jew ikkundannata fil-kontumaċja iżda hija jkollha d-dritt,
sussegwentement, li tikseb il-ftuħ mill-ġdid tal-proċess fuq il-mertu tal-kawża fil-
preżenza tagħha**

*Madankollu, din il-persuna tista' tiġi mċaħħda minn dan id-dritt jekk hija tkun deliberatament evitat
l-azzjoni ġudizzjarja billi tkun ipprekludiet lill-awtoritajiet milli jinformatu dwar iż-żamma tal-
proċess*

Proċeduri kriminali tressqu fil-Bulgarija kontra IR, li huwa akkużat li pparteċipa fi grupp kriminali organizzat bil-għan li jwettaq reati fiskali, suġġetti għal pieni li jċaħħdu l-libertà. L-ewwel att ta' akkuża kien ġie nnotifikat personalment lil IR u huwa kien indika indirizz li fih huwa seta' jiġi kkuntattjat. Madankollu, meta nfethet il-faži ġudizzjarja tal-proċeduri, huwa ma setax jinsab, b'mod li l-Ispetsjaliziran nakazatelen sad (il-Qorti Kriminali Speċjalizzata, il-Bulgarija) ma setgħetx tħarrku għas-seduta. L-avukat innominat *ex officio* minn dik il-qorti lanqas ma kien stabbilixxa kuntatt miegħu. Barra minn hekk, peress li l-att ta' akkuża li kien ġie nnotifikat lil IR kien ivvizzjat b'irregolarità, dan kien ġie ddikjarat null u l-proċeduri kienu ngħalqu. Wara t-tfassil ta' att ta' akkuża ġdid u l-ftuħ mill-ġdid tal-proċeduri, IR kien reġa' ġie mfittex, iżda ma setax jiġi llokalizzat. Minn dan il-qorti tar-rinviju finalment qieset li IR kien ħarab u li, f'dawk iċ-ċirkustanzi, il-kawża setgħet tiġi deċiża fl-assenza tiegħu.

Madankollu, sabiex il-persuna kkonċernata tkun korrettament informata dwar il-garanziji proċedurali li hija għandha, il-qorti tar-rinviju tistaqsi liema ipoteżi prevista mid-Direttiva 2016/343¹ tkopri s-sitwazzjoni ta' IR li ħarab wara li ġie nnotifikat bl-ewwel att ta' akkuża u qabel ma nbdiet il-faži ġudizzjarja tal-proċeduri kriminali².

Il-Qorti tal-Ġustizzja tiddikjara fir-risposta tagħha li l-Artikoli 8 u 9 tad-Direttiva 2016/343 għandhom jiġu interpretati fis-sens li **persuna akkużata, li l-awtoritajiet nazzjonali kompetenti, minkejja l-isforzi raġonevoli tagħhom, ma jkunux irnexxilhom jillokalizzaw u li lilha dawn l-awtoritajiet, minhabba f'hekk, ma jkunux irnexxilhom jagħtu l-informazzjoni dwar il-proċess imressaq kontriha, tista' tkun is-suġġett ta' proċess u, jekk ikun il-każ, ta' kundanna fil-kontumaċja.**

¹ Direttiva (UE) 2016/343 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-9 ta' Marzu 2016 dwar it-tisħiħ ta' ċerti aspetti tal-preżunzjoni tal-innoċenza u tad-dritt li wieħed ikun preżenti waqt il-proċess fil-proċedimenti kriminali (ĠU 2016, L 65, p. 1).

² B'mod iktar partikolari, l-Artikolu 8 tad-Direttiva 2016/343 jirrigwarda d-dritt li wieħed ikun preżenti waqt il-proċess kontra tiegħu. Skont l-Artikolu 8(2), l-Istati Membri jistgħu jipprevedu li proċess li jista' jwassal għal deċiżjoni dwar il-ħtiġa jew l-innoċenza tal-persuna kkonċernata jista' jinżamm fl-assenza tagħha, sakemm hija tkun ġiet informata, fi żmien xieraq, dwar iż-żamma tal-proċess u dwar il-konsegwenzi ta' nuqqas ta' dehra, jew sakemm il-persuna kkonċernata, li tkun ġiet informata dwar iż-żamma tal-proċess, tkun irrappreżentata minn avukat li hija tkun inkarigat jew li jkun ġie nnominat mill-Istat. L-Artikolu 8(4) ta' din id-direttiva jipprovdi li meta l-Istati Membri jipprevedu l-possibbiltà li jinżammu proċessi fl-assenza tal-persuna kkonċernata, iżda ma jkunx possibbli li jiġu osservati l-kundizzjonijiet stabbiliti fl-Artikolu 8(2) għaliex hija ma tkunx tista' tiġi llokalizzata minkejja sforzi raġonevoli mwettqa f'dan ir-rigward, l-Istati Membri jistgħu madankollu jipprevedu li deċiżjoni tkun tista' tittiehed u tiġi eżegwita. F'tali każijiet, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li meta l-persuni kkonċernati jkunu informati dwar l-imsemmija deċiżjoni, b'mod partikolari fil-mument tal-arrest tagħhom, huma jiġu informati wkoll dwar il-possibbiltà li jikkontestaw din id-deċiżjoni u dwar id-dritt tagħhom għal proċess ġdid jew għal rimedju legali ieħor, konformement mal-Artikolu 9 tal-imsemmija direttiva. B'mod iktar partikolari, skont l-Artikolu 9, il-persuni ssuspettati jew il-persuni akkużati għandu jkollhom id-dritt għal proċess ġdid, meta huma ma kinux preżenti għall-proċess tagħhom u meta l-kundizzjonijiet previsti fl-Artikolu 8(2) ta' din id-direttiva ma jkunux ġew issodisfatti.

F'dan il-każ, **din il-persuna għandu** madankollu **jkollha**, bħala prinċipju, **il-possibbiltà, wara l-komunikazzjoni ta' din il-kundanna, li tinvoka direttament id-dritt**, mogħti minn din id-direttiva, **li tikseb il-ftuħ mill-ġdid tal-proċess** jew l-aċċess għal rimedju legali ekwivalenti li jwassal għal eżami ġdid, **fil-preżenza tagħha, tal-mertu tal-kawża**. Il-Qorti tal-Ġustizzja tippreċiża madankollu li l-imsemmija persuna **tista' tiġi mċaħħda minn dan id-dritt jekk** minn indizji preċiżi u oġġettivi **jirriżulta li hija** tkun irċeviet informazzjoni suffiċjenti sabiex tkun taf li kien ser jinżamm proċess kontriha u, **permezz ta' atti deliberati u bl-intenzjoni li tevita l-azzjoni ġudizzjarja, tkun ipprekludiet lill-awtoritajiet milli jinformawha uffiċjalment dwar iż-żamma ta' dan il-proċess**.

Il-kunsiderazzjonijiet tal-Qorti tal-Ġustizzja

Il-Qorti tal-Ġustizzja tfakkar, qabelxejn, li l-Artikolu 8(4) u l-Artikolu 9 tad-Direttiva 2016/343, li jirrigwardaw il-kamp ta' applikazzjoni u l-portata tad-dritt għal proċess ġdid, għandhom jitqiesu li għandhom effett dirett. Dan id-dritt huwa rrizervat għall-persuni li l-proċess tagħhom jinżamm fil-kontumaċja għalkemm il-kundizzjonijiet previsti fl-Artikolu 8(2) ta' din id-direttiva ma jkunux issodisfatti. Għall-kuntrarju, il-possibbiltà mogħtija mid-Direttiva 2016/343 lill-Istati Membri li jżommu, meta l-kundizzjonijiet previsti fl-Artikolu 8(2) tagħha jkunu ssodisfatti, proċess fil-kontumaċja u li jeżegwixxu d-deċiżjoni mingħajr ma jipprevedu d-dritt għal proċess ġdid hija bbażata fuq il-premessa li l-persuna kkonċernata, debitament informata, tkun irrinunzjat b'mod volontarju u inekwivokabbli li teżerċita d-dritt li tkun preżenti waqt il-proċess kontra tagħha.

Din l-interpretazzjoni tiggarantixxi l-osservanza tal-iskop tad-Direttiva 2016/343, li jikkonsisti fit-tiżiż tad-dritt għal smiġħ xieraq fil-kuntest tal-proċeduri kriminali, b'mod li tiżdied il-fiduċja tal-Istati Membri fis-sistema tal-ġustizzja kriminali tal-Istati Membri l-oħra, u f'li jiġi żgurat ir-rispett tad-drittijiet tad-difiża, filwaqt li jiġi evitat li persuna, li, minkejja li tkun informata biż-żamma ta' proċess, tkun irrinunzjat inekwivokabbilmment milli tkun preżenti waqtu, tkun tista', wara kundanna fil-kontumaċja, titlob li jinżamm proċess ġdid u b'hekk abbużivament ixxejjel l-effettività tal-proċeduri kif ukoll l-amministrazzjoni tajba tal-ġustizzja. Fir-rigward tal-informazzjoni dwar iż-żamma tal-proċess u dwar il-konsegwenzi ta' nuqqas ta' dehra, il-Qorti tal-Ġustizzja tippreċiża li **hija l-qorti nazzjonali kkonċernata li għandha tivverifika jekk dokument uffiċjali, li jindika b'mod inekwivoku d-data u l-post stabbiliti għall-proċess u, fil-każ ta' nuqqas ta' rappreżentanza minn avukat inkarigat, il-konsegwenzi ta' eventwali nuqqas ta' dehra, ikunx inħareġ għall-attenzjoni tal-persuna kkonċernata**. Barra minn hekk, **hija dik il-qorti li għandha tivverifika jekk dan id-dokument ikunx ġie nnotifikat fi żmien xieraq b'mod li jippermetti lill-persuna kkonċernata, jekk tiddeċiedi li tipparteċipa fil-proċess, tipprepara d-difiża tagħha b'mod utli**.

Fir-rigward, b'mod iktar partikolari, **tal-persuni akkużati li jkunu ħarbu**, il-Qorti tal-Ġustizzja tikkonstata li **d-Direttiva 2016/343 tipprekludi leġiżlazzjoni nazzjonali li teskludi d-dritt għal proċess ġdid għas-sempliċi raġuni li l-persuna kkonċernata tkun ħarbet u l-awtoritajiet ma jkunux irnexxilhom jillokalizzawha**. Huwa biss meta minn indizji preċiżi u oġġettivi jirriżulta li l-persuna kkonċernata, filwaqt li tkun ġiet informata uffiċjalment li ġiet akkużata li għet reat kriminali u filwaqt li għalhekk tkun taf li proċess ser jinżamm kontriha, deliberatament tevita li tirċievi uffiċjalment l-informazzjoni dwar id-data u l-post tal-proċess, li din il-persuna tista' titqies li tkun ġiet informata dwar iż-żamma tal-proċess u li tkun irrinunzjat b'mod volontarju u b'mod inekwivoku li teżerċita d-dritt tagħha li tkun preżenti waqtu, sitwazzjoni li taqa' taht l-ipoteżi prevista fl-Artikolu 8(2) tad-Direttiva 2016/343³. L-eżistenza ta' tali indizji preċiżi u oġġettivi tista' b'mod partikolari tiġi kkonstatata meta l-imsemmija persuna tkun ikkomunikat volontarjament indirizz żbaljat lill-awtoritajiet nazzjonali kompetenti fil-qasam kriminali jew ma tkunx għadha tinsab fl-indirizz li hija tkun ikkomunikat. Barra minn hekk, sabiex jiġi ddeterminat jekk l-informazzjoni li tkun ġiet ipprovduta lill-persuna kkonċernata kinitx biżżejjed, għandha tingħata attenzjoni partikolari, minn naħa, għad-diliġenza li biha l-awtoritajiet pubbliċi jkunu informaw lill-persuna kkonċernata u, min-naħa l-oħra, għad-diliġenza min-naħa ta' din tal-aħħar sabiex tirċievi l-imsemmija informazzjoni.

³ Bla ħsara għall-bżonnijiet partikolari tal-persuni vulnerabbli previsti fil-premessi 42 u 43 tad-Direttiva 2016/343.

Barra minn hekk il-Qorti tal-Ġustizzja tippreċiża li din l-interpretazzjoni tirrispetta d-dritt għal smiġħ xieraq, stabbilit fl-Artikoli 47 u 48 Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea u fl-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Libertajiet Fundamentali.

NOTA: Ir-rinviju għal deċiżjoni preliminari jippermetti, lill-qorti tal-Istati Membri fil-kuntest ta' kawża mressqa quddiemhom, li jitolbu lill-Qorti tal-Ġustizzja interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni jew li tiddeċiedi dwar il-validità ta' att tal-Unjoni. Il-Qorti tal-Ġustizzja ma taqtax il-kawża nazzjonali. Hija l-qorti nazzjonali li għandha ssib soluzzjoni għall-kawża skont id-deċiżjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja. Din id-deċiżjoni torbot, bl-istess mod, lill-qorti nazzjonali l-oħra li quddiemhom titressaq problema simili.

Dokument mhux uffiċjali għall-użu tal-mezzi tal-komunikazzjoni li ma jorbotx lill-Qorti tal-Ġustizzja.

It-[test sħiħ](#) tas-sentenza jinsab fis-sit CURIA mill-jum li fih tingħata s-sentenza.

Kuntatt għall-istampa: Jacques René Zammit ☎ (+352) 4303 3355